

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

завідувача кафедри хірургії і проктології НУОЗ України імені П. Л. Шупика,
доктора медичних наук, професора

Фелештинського Ярослава Петровича

на дисертаційну роботу аспіранта кафедри хірургії № 3 Одеського національного медичного університету МОЗ України

Грубника Віктора Володимировича

«Обґрунтування доцільності використання сіток при лапароскопічному оперативному лікуванні хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми»

представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 41.600.010, що утворена наказом МОН України №1 136 від 26.10.2021р. для розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність роботи.

Дисертаційна робота аспіранта кафедри хірургії № 3 ОНМедУ Грубника В.В. являється актуальною в зв'язку з невирішеними питаннями, які виникають при хірургічному лікуванні хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми (ГСОД).

На сьогоднішній день «золотим стандартом» хірургічного лікування гриж стравохідного отвору діафрагми являється виконання лапароскопічної крурорафії в поєднанні з фундопликацією. Одною з проблем у хворих з великими ГСОД є висока частота рецидивів у віддалені строки після операції, яка по даним літературних джерел може досягати 45-60 %. Одним зі способів вирішення цієї проблеми є використання сітчастих імплантатів для зміцнення швів крурорафії. Але це призвело до появи нової низки проблем, а саме: проблема надійної фіксації сітчастих імплантатів, специфічні ускладнення у вигляді ерозій та міграції протезу в просвіт шлунку та

стравоходу, інфекційні ускладнення та інші. Поряд з високим ризиком рецидивів, ряд хірургів зовсім відказались від використання сітчастих імплантатів, із-за загрози серйозних ускладнень, що можуть вимагати проведення повторних травматичних оперативних втручань. З цієї причини, на сьогодні є актуальним пошук надійної та безпечної методики алопластики та вивчення доцільності використання сітчастих імплантатів у хворих з ГСОД.

Таким чином виконане дисертантом комплексне дослідження, спрямоване на вивчення головних чинників, що впливають на розвиток рецидивів ГСОД, розробка показань до використання сітчастих імплантатів, а також на вивчення ефективності нової методики алопластики є актуальним і перспективним науковим завданням для хірургічного лікування хворих з великими ГСОД.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційна робота виконана як складова частина НДР кафедри хірургії № 3 ОНМедУ: «Покращення результатів діагностики, мультимодального лікування та реабілітації хворих з місцево-розповсюдженими та метастатичними пухлинними захворюваннями, ішемічними ураженнями головного мозку, каротидним атеросклерозом, варикозною хворобою нижніх кінцівок, післяопераційними вентральними грижами» № держреєстрації 76.01.18.1014/0117U007498.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота Грубника В.В. є комплексним та добре обґрунтованим науковим дослідженням, яке має велику практичну значимість. Дисертація базується на послідовних клініко-експериментальних, патоморфологічних та клінічних дослідженнях, що повністю відповідає

поставленій меті та гіпотезі дослідження. Дисертаційна робота виконана на репрезентативному клінічному матеріалі. В роботі для обробки результатів дослідження використані сучасні кількісні методи оцінки показників з застосуванням сучасних методів варіаційної статистичної обробки даних, що забезпечило високу вірогідність та доказовість положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні положення дисертаційної роботи чітко обґрунтовані, висновки, які відповідають результатам проведеного наукового дослідження, відповідають поставленим завданням.

4. Новизна дослідження та одержаних результатів

Автором було вивчено особливості біологічної будови сполучної тканини в зв'язках в ділянці стравохідно-шлункового переходу, було визначено кількісне співвідношення колагену I та III типу та знайдено зв'язок цих показників з механічною слабкістю ніжок діафрагми та вірогідністю рецидиву гриж стравохідного отвору діафрагми, що обґрунтовує використання сітчастих імплантатів.

Автором була запропонована та застосована оригінальна методика вимірювання сил натягу швів при виконанні лапароскопічної крурорафії та доведений кореляційний зв'язок між силою натягу та площею грижового дефекту стравохідного отвору діафрагми.

Дисертантом обґрунтована та впроваджена оригінальна методика пластики гриж стравохідного отвору діафрагми з використанням сітчастого імплантату, який само фіксується, що знижує частоту рецидивів у хворих з великими ГСОД.

5. Теоретичне значення результатів дослідження

В роботі міститься теоретичне узагальнення причин рецидивів гриж стравохідного отвору діафрагми, науково обґрунтована необхідність

використання сітчастих імплантатів при хірургічному лікуванні великих грижа стравохідного отвору діафрагми. Обґрунтовано новий спосіб алогерніопластики, із використанням самофіксуючихся сітчастих імплантатів.

6. Практичне значення результатів дослідження.

Результати вивчення сили натягу швів при крурорафії показали, що натяг ніжок діафрагми $> 4Н$ є показником використання сітчастих імплантатів.

Розроблено спосіб «Спосіб лапароскопічної пластики гриж стравохідного отвору діафрагми з використанням поліпропіленового сітчастого імплантату» Патент України на винахід № 113697 від 15.12.2015.

Застосування розробленого способу алогерніопластики дозволило знизити число рецидивів у віддалені строки спостереження з 33,3 % до 3,7 %, покращити якість життя хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми в 1,55 разів (за опитувальником GERD-HRQL).

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 18 наукових праць: 7 наукових робіт в фахових виданнях, рекомендованих МОН України, 1 стаття у закордонному науковому періодичному виданні (Surgical Endoscopy) 10 тез доповідей в матеріалах конгресів, конференцій, та отримано 1 патент на винахід. Основні положення дисертаційної роботи в ньому викладені чітко та послідовно.

8. Структура і зміст дисертації.

Дисертація Грубника В.В. викладена державною мовою на 144 сторінках машинописного тексту та складається з анотації українською і англійською мовами, вступу, огляду літератури, опису матеріалів та методів дослідження,

4 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, списку використаних джерел літератури. Робота містить 18 таблиць та 24 рисунки. Вступ написано стисло на 8 сторінках друкованого тексту, з викладенням актуальності обраної теми, її зв'язку з науковою тематикою відділу, мети, завдання, методів дослідження, наукової новизни, практичної її значимості.

Розділ 1. Огляд літератури. В даному розділі на 24 сторінці ретельно розглянуто сучасну проблематику, клінічну епідеміологію та основні методи лікування гриж стравохідного отвору діафрагми, описано основні ускладнення після оперативних втручань, проведений порівняльний аналіз різних методів круропластики, описані загальні причини розвитку ГСОД. Описані причини невдалих операцій. Окреслені різні методики алопластики ГСОД.

Автор продемонстрував добру обізнаність із сучасним станом проблеми, підтримуючи наукову дискусію на високому рівні. Розділ добре структурований, велика увага приділена невирішеним на сьогодні питанням доцільності використання сітчастих імплантатів під час лапароскопічної крурорафії.

Проведений аналіз показав, що в даний час немає чітких показань до використання сітчастих імплантатів при оперативному лікуванні параезофагеальних гриж стравохідного отвору діафрагми. Як вітчизняні так й закордонні автори розходяться в думці про доцільність використання сітчастих імплантатів для алопластики ГСОД. В міжнародних рекомендаціях, щодо лікування великих ГСОД, використання сітчастих імплантатів, як і раніше залишається на розсуд хірурга в залежності від кожного окремого випадка.

Дисертант зазначає, що незважаючи на велику кількість типів сітчастих імплантатів і методів їх фіксації, на сьогоднішній день немає чіткого консенсусу яка методика алопластики є найбільш безпечною та ефективною.

Крім цього, в останніх публікаціях постає питання, що використання сітчастих імплантатів у хворих з ГСОД не має доведеної ефективності.

Нарешті, певні перспективи має впровадження в клінічну практику методики вимірювання сили натягу швів крурорафії для визначення об'єктивних критеріїв для використання сітчастих імплантатів. Реалізація зазначених напрямів може істотно поліпшити результати операцій у пацієнтів з великими грижами стравохідного отвору діафрагми. Матеріал розділу викладено доступно та чітко.

Розділ 2. Матеріали та методи дослідження. У розділі на 41 сторінці вичерпно представлено відомості про дизайн дослідження. Докладно описано патоморфологічне дослідження щодо визначення рівня колагену I та III типу в ділянці діафрагмально-стравохідної зв'язки за допомогою моноклональних антитіл. Детально описаний процес клініко-експериментального дослідження, під час якого проводився вимірювання натягу швів крурорафії. Висвітлено критерії включення та виключення пацієнтів у дослідження а також детально описано запропоновану дисертантом нову методику проведення алопластики за допомогою сітчастого імплантату, що самофіксується. Описано використану апаратуру, методи оцінки якості життя та методи статистичного аналізу.

Розділ 3. Склад колагену типа I та III в стравохідно-шлунковому переході у хворих з грижами стравохідного отвору діафрагми.

Даний розділ займає 8 сторінок друкованого тексту і присвячений дослідженню біологічних властивостей стравохідно-шлункового переходу, при якому за допомогою імуноферментного аналізу проводилося порівняння вмісту колагену I і III типу в діафрагмально-стравохідній зв'язці у пацієнтів з великими ГСОД і аутопсійних зразків діафрагмально-стравохідній зв'язки у трупів з підтвердженою відсутністю ГСОД.

В даному розділі дисертант отримує та аналізує дані про наявність у хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми порушень

синтезу колагену, що є теоретичною основою для використання сітчастих імплантатів.

Розділ 4. Залежність розвитку рецидивів від сили натягу швів під час виконання лапароскопічної крурорафії. Даний розділ викладений на 6 сторінках друкованого тексту. В цьому розділі розглядається методика вимірювання сили натягу швів крурорафії у хворих з ГСОД. Аналізується кореляційна залежність між силою натягу швів та площею стравохідного отвору, віком, розщепленням тканини ніжок діафрагми, індексом маси тіла хворих.

Розділ 5. Можливість використання самофіксуючийся сітки Progrid при лапароскопічній пластиці великих гриж стравохідного отвору діафрагми. Розділ викладений на 7 сторінках, містить результати проспективного рандомізованого дослідження порівняння використання нової методики алопластики з звичайною круропластиком у хворих з великими ГСОД. В даному розділі автор доводить, що використання нового типу сітчастого імплантату дозволяє вірогідно зменшити кількість анатомічних рецидивів у віддалені строки після операції.

Розділ 6. Порівняння результатів лапароскопічної пластики великих гриж стравохідного отвору діафрагми з використанням різних видів сітчастих імплантатів. Даний розділ викладений на 7 сторінках, містить результати ретроспективного порівняння різних типів сітчастих імплантатів, які були використані для пластики великих ГСОД. В якості критеріїв порівняння автор приводить дані якості життя, індексу симптомів, кількість рецидивів, значення індексу DeMeester порівнювальних груп хворих.

Розділ 7. Аналіз і узагальнення результатів досліджень. Цей розділ містить глибокий аналіз отриманих результатів. Викладений на 14 сторінках, він містить обґрунтування щодо удосконалення хірургічного лікування великих Гриж стравохідного отвору діафрагми. В даному розділі автор стисло та чітко виклав основні положення, отримані в результаті роботи, на

основі статистичних даних, які свідчать про високу ефективність запропонованого методу алопластики. Матеріал викладено на високому науковому рівні.

Основні положення дисертаційної роботи чітко обґрунтовані, висновки випливають з результатів проведеного наукового дослідження та відповідають поставленим завданням. Практичні рекомендації викладені стисло й вдало підсумовують нові технічні підходи використані дисертантом.

9. Завершеність дисертаційної роботи та зауваження щодо її змісту та оформлення.

Принципових зауважень по роботі немає. Необхідно звернути увагу на те, що в огляді літератури зустрічаються повтори, мають місце окремі стилістичні та орфографічні неточності. Але вище зазначені зауваження в жодній мірі не знижують ані наукової, ані практичної цінності роботи. Отримані результати наукового дослідження слід вважати такими, що не викликають сумнівів.

В процесі аналізу роботи виникли наступні запитання до дисертанта :

1. Які розміри сітчастих імплантатів зазвичай використовувались для пластики стравохідного отвору діафрагми ?
2. Які достовірні переваги сітчастого імплантату ProGrip, що самофіксується в порівнянні з іншими поліпропіленовими сітками?
3. Який спосіб фундоплікації є найбільш оптимальним при виконанні розробленої Вами операції?

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчинності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації Грубник Віктор Володимирович дотримувався принципів академічної доброчесності, підтверджено

висновком експертної проблемної комісії за спеціальністю 14.01.03 – хірургія. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

11. Відповідність дисертації встановленим вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Грубника Віктора Володимировича «Функціональна пластика післяопераційних вентральних гриж» за актуальністю, обсягом досліджень, отриманими результатами, практичною значимістю та новизною цілком відповідає вимогам, які пред'являються до дисертацій на здобуття наукового звання доктора філософії.

12. Висновок.

Дисертація Грубника Віктора Володимировича є завершеною науковою працею, що містить нові науково обґрунтовані положення, вирішує актуальне науково-практичне завдання, а саме: доцільність використання сітчастих імплантатів у хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми.

Автор набув достатньо теоретичних знань, умінь і навичок для розв'язання комплексних завдань у галузі дослідницької діяльності, оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, провів власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Таким чином дисертаційна робота аспіранта Грубника Віктора Володимировича «Обґрунтування доцільності використання сіток при лапароскопічному оперативному лікуванні хворих з великими грижами стравохідного отвору діафрагми» повністю відповідає пп. 10, «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 167 від 6 березня

2019 р., відносно дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальністю 222 «Медицина», а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії.

Офіційний опонент:

завідувач кафедри хірургії і проктології

Національного університету

охорони здоров'я України

імені П. Л. Шупика МОЗ України,

доктор медичних наук, професор

Я. П. Фелештинський

